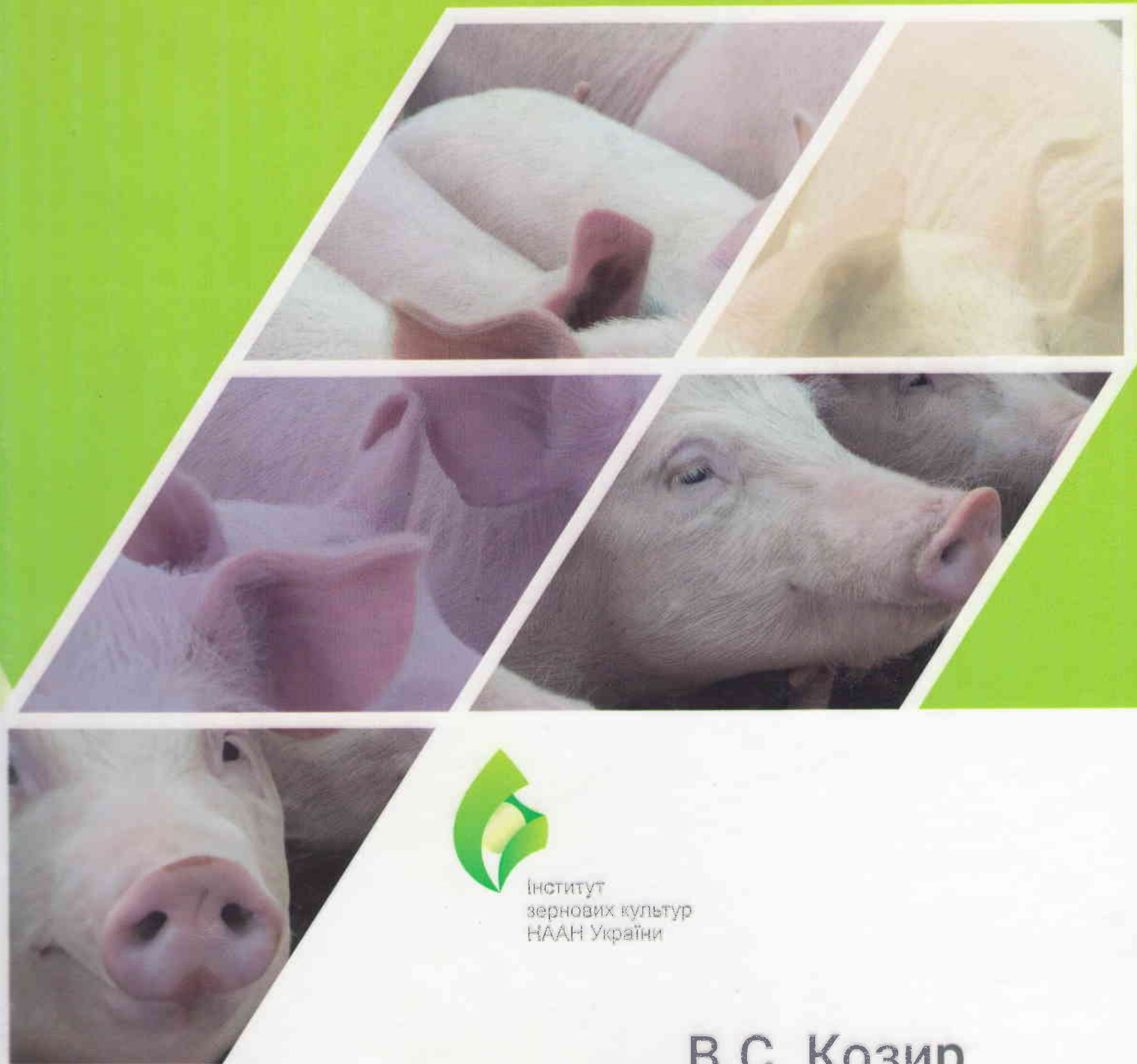

Інститут
зернових культур
НААН України

В.С. Козир

СВИНАРСТВО:

дослідження, апробація,
впровадження

Монографія

УДК 636.4/.033:664

ББК 46

DOI:10.31867-monogra

Козир В.С.

Свинарство: дослідження, апробація, впровадження. Монографія.
Вінниця : ТВОРИ, 2024. 164 с.

ISBN 978-617-552-539-5

В монографії доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка національної академії аграрних наук, заслуженого зоотехніка України Козира Володимира Семеновича висвітлені результати досліджень власних, вітчизняних і зарубіжних вчених, а також узагальнені творчі здобутки у співавторстві щодо свинарства, мудрі народні висловлювання, які відображають велике значення галузі і її роль у зміцненні добробуту людей.

Рецензенти: академіки НААН: Рибалко В. П.,

Седіло Г. М.,

Савченко Ю. І.

Автор висловлює щире подяку колегам з лабораторії тваринництва Державної установи «Інститут зернових культур НААН» кандидатам сільськогосподарських наук Дімчі Г. Г., Майстренку А. Н., Зельдіну В. Ф. за допомогу у підготовці цієї монографії.

Особлива подяка завідувачу лабораторією тваринництва Державної установи «Інститут зернових культур НААН», кандидату сільськогосподарських наук Халаку Віктору Івановичу за деякі спільні роботи з питань генетики, розведення і селекції, біометричну обробку даних та інтерпретацію окремих результатів досліджень.

© Козир В.С., 2024

© Інститут зернових культур НААН, 2024

© ТОВ «ТВОРИ», 2024

ISBN 978-617-552-539-5

ПЕРЕДМОВА

ООН виділяє два критичних ресурси в світі – джерела енергії (нафта і газ, яких не вистачає для промисловості і побуту) і продовольство (сьогодні третина населення світу голодує, а в перспективі, коли чисельність його збільшиться до 9 млрд. чоловік, дефіцит зросте у 2 рази). Причин такого становища чимало.

Головним постачальником продовольства є землеробство, яке являється основою сільськогосподарських культур. Академік В.І. Вавилов казав, що урожайність сільськогосподарських культур залежить не тільки від родючості ґрунтів, а і від культури нації та її економічної могутності.

В Україні є все: культура нації висока, чорноземи родючі, є високоврожайні сорти, а виробництва хліба вистачає не тільки для себе, а і для експорту. Так що можна голосно скрізь казати: у нас голоду ніколи не буде. Хоча, відверто кажучи, проблем ще багато.

Тваринництво, як складова частина сільського господарства, значно залежить від рослинництва, але воно і дуже сприяє розвитку землеробства через постачання органічних добрив, без яких неможливо підтримувати родючість ґрунтів.

З переходом країни на ринкові відносини господарювання виявилось, що тваринництво найбільш вразлива галузь і не зовсім готова до цих умов. За останні 10-15 років чисельність поголів'я тварин (в т.ч. і свиней) скоротилась в Україні до 5 разів. На Дніпропетровщині таке ж становище. Наприклад, раніше в області було 1,5 млн. голів великої рогатої худоби і 1,3 млн. голів свиней, тепер залишилось відповідно до 300 і 450 тисяч голів. Корів було 500 тис., тепер – трохи більше 100 тисяч, в тому числі у населення їх було 120 тисяч, тепер – 40 тисяч, в агропідприємствах було 430 тисяч, зараз – 11 тисяч голів. Кількість свиноматок скорочено до 50 тис. голів. Відповідно зменшилось і одержання від них продукції. Але на ринку її достатньо, про що свідчать і прилавки супермаркетів. Фермери і присадибні власні господарства вносять велику частку у цей достаток.

Виробництво і якість тваринницької продукції залежить від багатьох

факторів. Головними з них є наявність високопродуктивних тварин, приміщень для них, кормів і, безумовно, досвідчених кадрів. Ферми обладнані всім необхідним. Щодо якості поголів'я, то у нас найміцніша племінна база, ніж в інших областях держави. Лідируємо і по продуктивності тварин. Дніпропетровщина є барометром тваринництва в Україні. Навіть маленький спад з виробництвом у нас суттєво позначається на обсягах продукції та добробуті людей в усій країні.

Дякуючи агрономічній службі, є можливість потребу в кормах задовольняти повністю. А що стосується кадрів, то наші працівники ферм досвідчені і сумлінні професіонали. Комплексне використання зазначених факторів дає позитивний результат. Є впевненість, що, незважаючи на воєнний стан держави, фронт і тил повністю забезпечені продовольством.

Наукові установи області вносять свій вагомий вклад у добробут українського народу. Вчені розробляють і впроваджують у виробництво власні науково-технічні досягнення. Створюють високопродуктивні породи і типи, пропонують прогресивні технології вирощування і використання тварин та кормів в їх годівлі.

Лідерами тваринництва є сучасні підприємства області «Катеринославське», корпорація «Агро-Овен», племінні заводи «Чумаки», «Відродження» та інші. Дякуємо керівникам і фахівцям всіх тваринницьких господарств за те, що вони сприяють розвитку галузі у цей складний час.

Кожна галузь сімейного господарства, в тому числі і свинарство, потребують всебічної моральної і матеріальної підтримки. Тому звертаємось до всіх обласних і районних служб аграрного сектору економіки допомагати плідній діяльності тваринницьких агроформувань щодо зміцнення продовольчої безпеки і могутності держави.

До цієї святої справи можна залучитись кожен громадянин будь-якої галузі і одержати від народу велику шану і повагу.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВСТУП	5
Розділ 1. Біологічні особливості свиней.....	6
1.1 Рівень адаптації та продуктивність свиноматок універсального напрямку продуктивності.....	6
1.2 Інтер'єрні особливості свиней різних генотипів та їх зв'язок з відгодівельними, забійними і м'ясними якостями.....	8
1.3 Висновки результатів досліджень і пропозиції науковців.....	13
Розділ 2. Генетично-селекційні ознаки свиней.....	25
2.1. Оцінка племінної цінності свиноматок з використанням традиційних та інноваційних методів.....	26
2.2 Оцінка свиноматок за молочністю в умовах індустриальних технологій виробництва свинини.....	32
2.3. Спосіб оцінки рівня репродуктивної здатності свиноматки....	35
2.4. Деякі вислови науковців з результатів досліджень.....	36
Розділ 3. Окремі фізіологічні аспекти	43
3.1 Зв'язок амінотрансфераз крові з фізико-хімічними властивостями м'язової тканини поросят.....	44
3.2 Навіщо потрібно їсти жири і чим небезпечні безжирові дієти та низький процент жиру в організмі.....	46
3.3 Теорію о шкідливості солі пора переглянути.....	49
3.4 «Хороший» холестерин не завжди хороший.....	49
Розділ 4. Відтворення – барометр ефективної галузі.....	50
4.1 Відтворювальні якості свиноматок різної внутрішньо породної диференціації за деякими математичними моделями та екологічна ефективність їх використання.....	54
4.2 Новий метод оцінки рівня репродуктивної здатності свиноматок	61
4.3 Спосіб оцінки рівня репродуктивної здатності свиноматки.....	61
4.4 Організація штучного осіменіння свиней в господарствах Дніпропетровської області.....	61
4.5 Спосіб підготовки приміщення для отримання сперми від плідника на манекені в штучну вагіну.....	63
Розділ 5. Годівля свиней.....	64
5.1 Рівень годівлі і ефективність свиначства.....	65
5.2 Рівень годівлі ремонтних свинок і наступна продуктивність свиноматок в умовах степової зони України.....	66
5.3 Інноваційна методологія складання рецептур балансуєчих кормових добавок.....	72
5.4 Спосіб збагачення раціонів годівлі племінних свинок	

72	удосконаленнями балансуючими кормовими добавками.....
75	5.5 Високопоживні раціони для свиней з новими преміксами
76	племінних свиней.....
77	5.7 Додавка до комбікорму для свиноматок.....
78	5.8 Залежність собівартості свинини від рівня і типу годівлі свиней
79	5.9 Високолизинова кукурудза.....
79	5.10 Гранули з качанів кукурудзи та буряків у раціонах свиней.....
80	5.11 Слизовий відвар (кисіль) для профілактики розладу шлунково-кишкового тракту у поросят
80	5.12 До дозголіття – без пшениці.....
83	5.13 Цукрова кукурудза лікує печінку.....
83	5.14 Деякі висновки науковців з досліджень.....
89	Розділ 6. Технологічні рішення
90	6.1 Досягнення та проблеми з технологій у тваринництві.....
93	6.2 Вплив щільності поголів'я в станку на ефективність відгодівлі свиней.....
94	6.3 Установа для виготовлення біологічно повноцінних комбікормів.....
96	6.4 Шляхи використання органічних відходів свинарства.....
101	6.5 Рекомендації науковців, які схвалюють практики.....
104	Розділ 7. Відгодівля свиней
104	7.1 Оцінка молодняка свиней за відгодівельними і м'ясними якостями з використанням деяких полі компонентних математичних моделей.....
104	7.2 Відгодівельні та м'ясо-салні якості свиней.....
112	Розділ 8. Забійні якості свиней
113	8.1 Забійні якості молодняка свиней порід Ландрас та Уельс.....
116	8.2 Удосконалений індексний спосіб оцінки якості туші свиней.....
119	8.3 Новий спосіб оцінки якості туші свиней.....
120	Розділ 9. Виробництво продуктів із свинини
132	Розділ 10. Економіка свинарства
132	10.1 Резерви зміцнення економіки свинарства.....
138	Розділ 11. Науково-технічні здобутки у виробництві
139	11.1 До питання щодо впровадження науково-технічних досягнень
141	11.2 Використання інновацій у тваринництві.....
145	11.3 Проблеми фермерства в Україні.....
150	11.4 Щодо питання про необхідність прийняття рішень державними органами.....
154	Розділ 12. Крилаті вислови видатних людей про науку